

Môn học

CƠ SỞ ĐIỀU KHIỂN TỰ ĐỘNG

Giảng viên: TS. Huỳnh Thái Hoàng

Bộ môn Điều Khiển Tự Động

Khoa Điện – Điện Tử

Đại học Bách Khoa TP.HCM

Email: hthoang@hcmut.edu.vn

Homepage: www2.hcmut.edu.vn/~hthoang/

Chương 3

KHẢO SÁT TÍNH ỔN ĐỊNH CỦA HỆ THỐNG

Nội dung chương 3

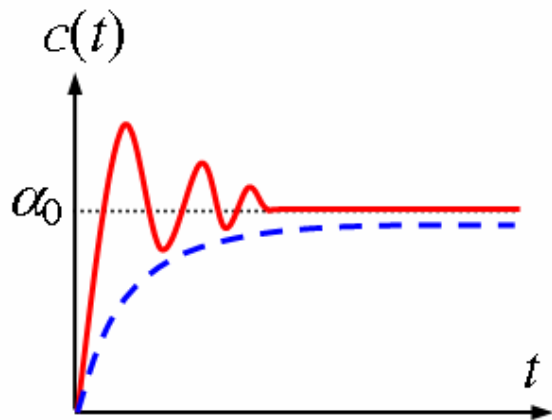
- ★ Khái niệm ổn định
- ★ Tiêu chuẩn ổn định đại số
  - ▲ Điều kiện cần
  - ▲ Tiêu chuẩn Routh
  - ▲ Tiêu chuẩn Hurwitz
- ★ Phương pháp quỹ đạo nghiệm số (QĐNS)
  - ▲ Khái niệm về QĐNS
  - ▲ Phương pháp vẽ QĐNS
  - ▲ Xét ổn định dùng QĐNS
- ★ Tiêu chuẩn ổn định tần số
  - ▲ Khái niệm về đặc tính tần số
  - ▲ Đặc tính tần số của các khâu cơ bản
  - ▲ Đặc tính tần số của hệ thống tự động
  - ▲ Tiêu chuẩn ổn định Bode
  - ▲ Tiêu chuẩn ổn định Nyquist

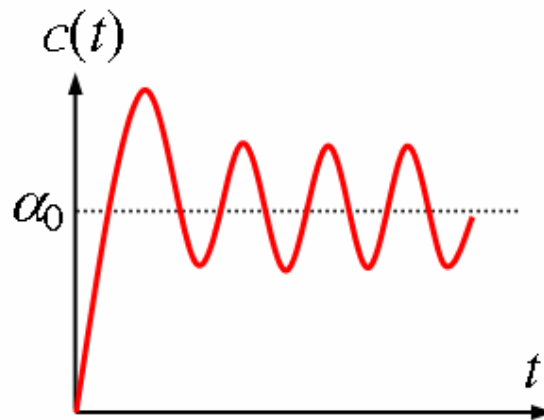
Khái niệm ổn định

Định nghĩa ổn định BIBO

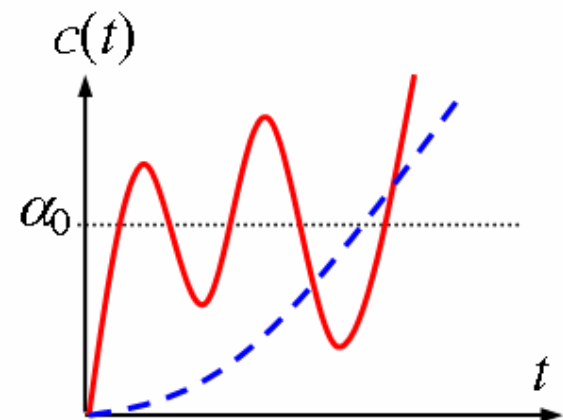
- ★ Hệ thống được gọi là ổn định BIBO (Bounded Input Bounded Output) nếu đáp ứng của hệ bị chặn khi tín hiệu vào bị chặn.

HT ổn định

HT ở biên giới ổn định

HT không ổn định

Cực và zero

- ★ Cho hệ thống tự động có hàm truyền là:

$$G(s) = \frac{C(s)}{R(s)} = \frac{b_0s^m + b_1s^{m-1} + \dots + b_{m-1}s + b_m}{a_0s^n + a_1s^{n-1} + \dots + a_{n-1}s + a_n}$$

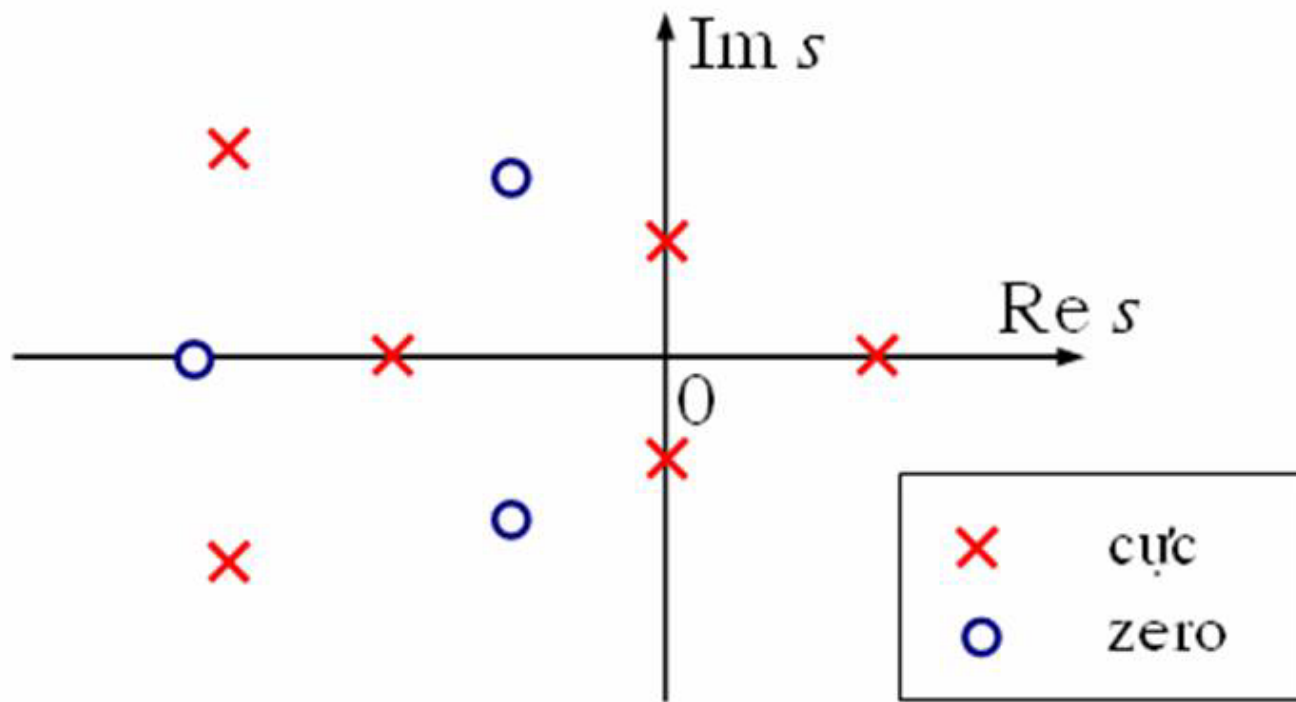
- ★ Đặt: $A(s) = a_0s^n + a_1s^{n-1} + \dots + a_{n-1}s + a_n$ mẫu số hàm truyền

$$B(s) = b_0s^m + b_1s^{m-1} + \dots + b_{m-1}s + b_m \quad \text{tử số hàm truyền}$$

- ★ **Zero**: là nghiệm của tử số hàm truyền, tức là nghiệm của phương trình $B(s) = 0$. Do $B(s)$ bậc m nên hệ thống có m zero ký hiệu là z_i , $i = 1, 2, \dots, m$.
- ★ **Cực**: (**Pole**) là nghiệm của mẫu số hàm truyền, tức là nghiệm của phương trình $A(s) = 0$. Do $A(s)$ bậc n nên hệ thống có n cực ký hiệu là p_i , $i = 1, 2, \dots, m$.

Giản đồ cực - zero

- ★ Giản đồ cực - zero là đồ thị biểu diễn vị trí các cực và các zero của hệ thống trong mặt phẳng phức.

Điều kiện ổn định

- ★ Tính ổn định của hệ thống phụ thuộc vào vị trí các cực.
- ★ Hệ thống có tất cả các cực có phần thực âm (có tất cả các cực đều nằm bên trái mặt phẳng phức): hệ thống ổn định.
- ★ Hệ thống có cực có phần thực bằng 0 (nằm trên trục ảo), các cực còn lại có phần thực bằng âm: hệ thống ở biên giới ổn định.
- ★ Hệ thống có ít nhất một cực có phần thực dương (có ít nhất một cực nằm bên phải mặt phẳng phức): hệ thống không ổn định.

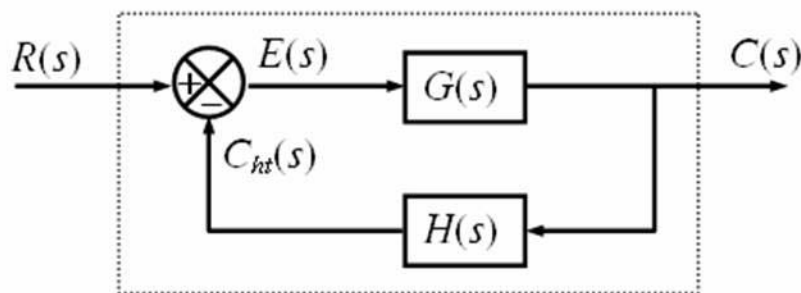

Phương trình đặc trưng (PTĐT)

- ★ Phương trình đặc trưng: phương trình $A(s) = 0$
- ★ Đa thức đặc trưng: đa thức $A(s)$
- ★ Chú ý:

Hệ thống hồi tiếp

Hệ thống mô tả bằng PTTT

$$\begin{cases} \dot{\mathbf{x}}(t) = \mathbf{A}\mathbf{x}(t) + \mathbf{B}r(t) \\ c(t) = \mathbf{D}\mathbf{x}(t) \end{cases}$$

Phương trình đặc trưng

Phương trình đặc trưng

$$1 + G(s)H(s) = 0$$

$$\det(s\mathbf{I} - \mathbf{A}) = 0$$

Tiêu chuẩn ổn định đại số